

Gender Alliance for Development Center
Qendra Aleanca Gjimore për Zhvillim

OLOF PALMES
INTERNATIONELLA
CENTER

Suedi
Sverige

Panel Diskutimi: S'KA ORAR për dhunë dhe ngacmime në vendin e punës!

**Buletin
Informativ**

**6 mars
2024**

Panel Diskutimi: S'KA ORAR për dhunë dhe ngacmime në vendin e punës!

Në datë 06.03.2024 në orën 16:00 [Qendra Aleanca Gjimore për Zhvillim](#) me mbështetjen e [Qeverisë Suedeze](#) përmes [Olof Palme International Center](#) organizoi një Panel Diskutimi “S'KA ORAR për dhunë dhe ngacmime në vendin e punës!” në mbështetje të projektit “Përmirësimi i të Drejtave të Punës dhe Mbrojtjes së Grave, me fokus të veçantë tek gratë punonjëse në sektorin e veshjeve”. Ky aktivitet u organizua në kuadër **FemFEST 2024**, në bashkëpunim me BASHArt.

Qëllimi kryesor i panelit ishte diskutimi në lidhje me nuancat dhe kompleksitetin e dhunës dhe ngacmimit në vendin e punës si dhe angazhim në një dialog bashkëpunues që synon identifikimin e qasjeve inovative dhe hapave të veprimit për të rritur sigurinë në vendin e punës dhe për të nxitur një kulturë dinjiteti dhe respekti.

Gjithashtu ky panel synonte të ndërgjegjësonte opinionin publik dhe zyrtarët për rëndësinë e kësaj çështjeje dhe për të nxitur një angazhim të përbashkët për të krijuar një ambient pune më të sigurt, më të drejtë dhe më të respektueshëm për të gjithë punonjësit, me një fokus të veçantë tek gratë punonjëse.

Aktiviteti u çel nga znj. Plejada Gugashi, përfaqësuese e Olof Palme International Center si moderatore e panelit e cila theksoi rëndësinë e reagimit ndaj dhunës në vendin e punës dhe u pasua nga një diskutim nga panelistët: Znj. Mirela Arqimandriti, Drejtore Ekzekutive, Qendra “Aleanca Gjimore për Zhvillim” (GADC); Znj. Eda Beqiri, Inspektorati Shtetëror i Punës; Znj. Gertjana Hasalla përfaqësuese e Qendra për të Drejtat në Punë (CLR); Z. Ilir Xhemalaj, Drejtor Ekzekutiv, Sindikata Kombëtare e Operatorëve Telefonikë (SKOT) si edhe nga një përfaqësuese e punonjësve të sektorit të tekstileve dhe këpucëve dhe një përfaqësuese e punonjësve të sektorit të pastrimit.

Plejada Gugashi - Olof Palme International Centre

Donim të bashkoheshim në këtë javë të FEMFest për një arsye shumë të thjeshtë. Flitet shpesh për dhunën ndaj grave në marrëdhëniet intime apo familjare dhe shumë pak për dhunën dhe ngacmimin e grave në vendin e punës. Ndërkohë dhuna në vendin e punës është një fenomen i përhapur që prek të gjithë sektorët në shkallë të ndryshme, qoftë për burra dhe për gratë dhe veçanërisht gratë dhe vajzat pavarësisht statusit social, ekonomik apo formimit akademik. Dhunë në punë është shkelje e të drejtave të njeriut dhe ndikon jo vetëm tek mirëqënia e individit dhe performanca e ekonomisë por edhe në familje dhe shoqëri.

Bashkë me organizatat tona partnere gjatë 5 viteve të fundit kemi patur një vëmendje më të shtuar dhe kemi patur në fokus dhunën në vendin e punës, duke rritur ndërgjegjësimin mbi këtë fenomen dhe nxitur ndryshimin e realiteteve të trishta/hidhura me të cilat përballen vajzat dhe gratë. Por jemi akoma shumë larg realitetit të dëshiruar. Legjisllacioni që adreson marrëdhëniet në tregun e punës, ka bërë hapa të rëndësishëm përpara. Çështjet e dhunës dhe ngacmimit në punë preken në një sërë ligjesh dhe politikash, duke përfshirë këtu Ligjin Nr. 10 237 / 18.2.2010 "Për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë" (LSSHP), Ligjin për diskriminimin, dhe së fundmi Konventën nr. 190 të Organizatës Ndërkombëtare të Punës mbi eliminimin e dhunës dhe ngacmimit në botën e punës që u miratua në vitin 2022.

Por, nga ana tjetër, një sërë sfidash të mëdha mbeten për t'u trajtuar dhe duhet të bëhen përpjekje serioze për të respektuar dhe realizuar në praktikë të drejtën e çdo individi për një botë pune pa dhunë dhe ngacmim. Nevojitet angazhimi i të gjithë aktorëve të botës së punës, institucioneve qeveritare dhe publike, sindikatave, organizatave të shoqërisë civile.

Jemi këtu në një diskutim të hapur larg dogmave, në një bisedë të sqartë dhe reale, për atë që ndodh me gratë dhe vajzat në vendin e punës. Sa realisht mundemi të sfidojmë realitetin e një mjedisi pune ku hasen fyerje, presion, kërcënime dhe ngacmime seksuale? Çfarë duhet bërë më mirë, ndryshe, ose më shumë, për të adresuar këtë fenomen?

Mirela Arqimandriti - Aleanca Gjimore për Zhvillim

Fatkeqësisht, dhuna dhe ngacmimet ekzistojnë në vendet e punës në Shqipëri. Këto çështje mund të marrin shumë forma, duke përfshirë dhunën fizike, abuzimin verbal, ngacmimin seksual, ngacmimin, diskriminimin dhe më shumë.

Si burrat ashtu edhe gratë mund të jenë viktimat të dhunës dhe ngacmimit në vendin e punës, megjithëse grupe të caktuara, si gratë, individët LGBTQ+ dhe minoritetet, mund të jenë më të prekshëm ndaj një sjelljeje të tillë.

Dhuna dhe ngacmimi në vendin e punës mund të kenë pasojë të rënda për viktimat, duke çuar në probleme të shëndetit fizik dhe mendor, ulje të produktivitetit, mungesë të punës, pakënaqësi në punë dhe mjedis toksik të punës. Mund të kontribuojë gjithashtu në një kulturë frike dhe mosbesimi midis punonjësve, duke ndikuar në moralin dhe mirëqenien e përgjithshme.

Punëdhënësit kanë një përgjegjësi ligjore dhe etike për të ofruar një mjedis pune të sigurt dhe të respektueshëm për të gjithë punonjësit. Konventa e Organizës Ndërkombëtare e Punës për dhunën dhe ngacmimin në botën e punës, e miratuar në vitin 2019, dhe te cilën Shqipëria e ka ratifikuar qëndron si një fener shprese dhe një kornizë për veprim në luftimin e këtyre akteve skandaloze.

Kjo Konventë njeh se kushdo ka të drejtën për një vend pune pa dhunë dhe ngacmim, pavarësisht nga gjinia, raca, feja ose çdo karakteristikë tjetër.

Një nga fokuset kryesore të kësaj Konvente është parandalimi dhe adresimi i dhunës dhe ngacmimit me bazë gjimore, duke pranuar ndikimin joproporcional që ka tek gratë dhe grupet e marginalizuara. Ai thekson rëndësinë e krijimit të një kulture respekti, barazie dhe tolerance zero ndaj çdo forme dhune apo ngacmimi.

Gertjana Hasalla - Qendra për të Drejtat në Punë

Znj. Hasalla përfaqësuese e Qendrës për të drejta në punë theksoi se organizatat e shoqërisë civile luajnë rol të rëndësishëm në adresimin e çështjeve të dhunës dhe ngacmimit në vendin e punës, pasi shpesh veprojnë si zëdhënës për të drejtat e punëtorëve dhe promovojnë politika të drejta dhe masat ligjore për të mbrojtur punonjësit nga situatat e dhunës dhe ngacmimit në ambientet e tyre të punës. Por për të përparuar më tej në adresimin e këtyre çështjeve, organizatat e shoqërisë civile duhet të bashkëpunojnë me qeverinë, institucionet e drejtësisë, sindikatat dhe organizatat e tjera për të hartuar dhe zbatuar masat më efektive për të mbrojtur punonjësit nga dhuna dhe ngacmimi në vendin e punës.

Gjithashtu Znj. Hasalla përmendi disa gjetje nga studimi kombëtar mbi “Ngacmimet dhe dhunën në botën Shqiptare të Punës” i realizuar në periudhën Qershor - Nëntor 2021.

Gjetjet e studimit tregojnë se dhuna dhe ngacmimi në punë konsiderohen si fenomene të përhapura në një shkallë të gjerë në të gjithë vendin për gati 1 në 4 pjesëmarrës në studim (23%) dhe pjesa dërrmuese e të anketuarve ose (84%) e tyre perceptojnë se ka më shumë raste të dhunës dhe ngacmimit sesa ato që raportohen. Forma më e hasur e dhunës/ngacmimit, ajo në marrëdhëniet e varësisë, raportohet më shpesh në sektorin e arsimit (62%) dhe atë të call-center (55%), kurse në shëndetësi (33%)

Ilir Xhemalaj - Sindikata Kombëtare e Operatorëve Telefonikë

Z. Ilir Xhemalaj foli më gjerësisht për situatën në sektorin e operatorëve telefonik, ai u shpreh se bazuar në studimin kombëtar incidenca më e lartë e dhunës midis gjinive të kundërta raportohet në sektorin e call-centerave (61%), ndërsa ajo midis kolegëve të së njëjtës gjini raportohet në sektorin e fasonerisë (40%). Z. Xhemalaj theksoi se për sindikatat është me rëndësi futja në kontratën kolektive të punës e neneve dhe klauzolave specifike për mbrojtjen nga dhuna dhe ngacmimet në vendin e punës. Klauzola për mbrojtjen nga dhuna dhe ngacmimet në vendin e punës duhet të vendosen dhe në rregulloret e brendshme të kompanive dhe të mbikëqyren nga Këshillat e Sigurisë dhe Shëndetit në punë. Kjo do të siguronte një qasje të përgjegjshme për menaxhimin e rreziqeve në ambientet e punës. Gjithashtu dhe kompanitë që bëjnë vlerësim të riskut duhet të përfshijnë klauzola të tilla. Kjo do të ndihmonte në identifikimin dhe zbatimin e masave për të zvogëluar rrezikun dhe për të krijuar ambiente më të sigurta për punonjësit.

S’KA ORAR për dhunë dhe ngacmime në vendin e punës!

Punonjëse të sektorit të pastrimit dhe të tekstileve dhe këpucëve

Përfaqësuesja e punonjësve të sektorit të pastrimit u shpreh që në dijeninë e saj në sektorin e pastrimit nuk ka ngacmime seksuale por ka në shumicën e rasteve dhunë psikologjike dhe në raste më te kufizuara dhunë fizike. Forma më e shpeshtë e presionit në sektorin e pastrimit bëhet tek pagesa dhe oraret e punës. Gjithashtu përfaqësuesja e punonjësve të sektorit të pastrimit u shpreh se niveli i informimit në punonjësit e këtij sektori është shumë i ulët dhe vjen vetëm nga organizata të shoqërisë civile. Ajo u shpreh me shpresë në krijimin e një unioni për punonjësit e sektorit të pastrimit.

Në po të njëjtën linjë përfaqësuesja e punonjësve të sektorit të tekstileve dhe këpucëve u shpreh se gjithashtu dhe në sektorin fason nuk njohin raste të ngacmimeve seksuale ama dhuna është e ndjeshme në forma të ndryshme, nga presioni mbi pagën, shtimin e orëve të papaguara, në presione psikologjike etj. Ajo përmendi dhe një rast të ndodhur rishtazi në një fabrikë prodhimi në allias ku punonjëset ishin kërcënuar se do të lihen të punojnë në këmbë. Gjithashtu përfaqësuesja e punonjësve të sektorit të tekstileve dhe këpucëve u shpreh që informimi në sektor vjen vetëm nga organizata të shoqërisë civile dhe nisma të tilla duhen shtuar.

Eda Beqiri - Inspektoriat i Shtetëror i Punës

Znj. Beqiri ndau me pjesëmarrësit se analizat e Inspektoriatit Shtetëror të Punës kanë nxjerrë në pah një realitet shqetësues në vendin e punës, duke theksuar se dhuna dhe ngacmimi janë shqetësime që prekin një numër të madh të punonjësve. Është interesante të vërehet se dhuna verbale renditet e para në frekuencë, duke treguar për një përhapje të gjerë të kësaj forme të sjelljes negative në ambientin e punës. Por, kjo është e vështirë për tu vërtetuar ndaj problematika duhet adresuar në formën e duhur.

Në veçanti, është identifikuar një ndjeshmëri e lartë e grave ndaj dhunës verbale krahasuar me burrat. Kjo tregon se gratë janë më të prirura për të ndjerë ndikimin e kësaj lloji sjelljeje në ambientin e tyre të punës. Ky informacion thelbësor është i rëndësishëm për të adresuar çështjen e dhunës në vendin e punës dhe për të ndërmarrë masa për të promovuar një mjedis të sigurtë dhe të shëndetshëm në punë për të gjithë punonjësit.

S'KA ORAR për dhunë dhe ngacmime në vendin e punës!

KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME

- Dhuna dhe ngacmimi në vendin e punës janë probleme serioze që prekin të gjitha sektorët e industrisë dhe gratë janë të prekura në mënyrë të veçantë. Është e rëndësishme të përqendrohemi në identifikimin dhe adresimin e këtyre problemeve për të siguruar një ambient pune të sigurtë dhe të respektueshëm për të gjithë punonjësit.
- Legjislacioni aktual ka bërë hapa të rëndësishëm përpara në adresimin e dhunës në vendin e punës, por ende ekzistojnë sfida të mëdha që duhet të trajtohen për të siguruar zbatimin e efektshëm të këtyre ligjeve dhe politikave.
- Është e rëndësishme që punëdhënësit të ndërmarrin përgjegjësinë ligjore dhe etike për të ofruar një mjedis pune të sigurtë dhe të respektueshëm për të gjithë punonjësit. Kjo përfshin futjen e klauzolave specifike për mbrojtjen nga dhuna dhe ngacmimi në kontratat kolektive të punës dhe në rregulloret e brendshme të kompanive.
- Organizatat e shoqërisë civile luajnë një rol të rëndësishëm në adresimin e çështjeve të dhunës dhe ngacmimit në vendin e punës dhe duhet të bashkëpunojnë ngushtë me qeverinë, institucionet e drejtësisë, sindikatat dhe organizatat e tjera për të hartuar dhe zbatuar masa më efektive për të mbrojtur punonjësit.
- Studimet tregojnë se dhuna verbale është një problem i përhapur në ambientet e punës, me një ndjeshmëri të veçantë tek gratë. Kjo thekson nevojën për të adresuar këtë problem në mënyrë të përshtatshme dhe për të siguruar një kulturë të respektit dhe tolerancës zero ndaj çdo forme të dhunës dhe ngacmimit.
- Informimi dhe ndërgjegjësimi i punonjësve për të drejtat e tyre në vendin e punës janë thelbësore për adresimin e çështjeve të dhunës dhe ngacmimit. Kjo sugjeron nevojën për nisma të reja për të rritur nivelin e informacionit dhe ndërgjegjësimin në ambientet e punës, duke përfshirë edhe krijimin e sindikatave për punonjësit në sektorët e prekura.

Është e rëndësishme të vazhdojmë të mbështesim punën dhe nismat që synojnë të ndryshojnë kulturën e punës dhe të promovojnë një mjedis të sigurtë dhe të shëndetshëm për të gjithë punonjësit, duke përfshirë hartimin e politikave dhe masave konkrete për të parandaluar dhe trajtuar çdo formë të dhunës dhe ngacmimit.

Qendra "Aleanca Gjimore për Zhvillim"

Adresa: Rr."Abdyl Frasheri", P.10/1, Tirana, Albania P.O Box 2418

Tel: +355 4 22 555 14

Cel: +355 68 205 9301

Email: gadc@gadc.org.al

Web: <https://gadc.org.al/>

Numri jeshil për raportimin e rasteve të shkeljes së të drejtave në vendin e punës: 0800 18 18